

PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 198/22

Luksemburgā, 2022. gada 8. decembrī

Tiesas spriedums lietā C-694/20 | *Orde van Vlaamse Balies* u.c.

Cīņa pret agresīvu nodokļu plānošanu: advokātam noteiktais pienākums informēt citus iesaistītos starpniekus nav nepieciešams, un ar to tiek pārkāptas tiesības uz saziņas ar viņa klientu neaizskaramību

Šis ziņošanas pienākums ir visiem citiem šādā plānošanā iesaistītajiem starpniekiem, kā arī pašam nodokļu maksātājam, un tas ļauj nodrošināt, ka tiek informēta nodokļu administrācija

Savienības direktīvā¹ ikvienam iespējami agresīvā pārrobežu nodokļu plānošanā (shēmās, kas var novest pie izvairīšanās no nodokļu maksāšanas un krāpšanas nodokļu jomā) iesaistītajam starpniekam ir paredzēts pienākums par tām ziņot kompetentajām nodokļu iestādēm. Šis pienākums attiecas uz ikvienu, kas piedalās šādu shēmu īstenošanas plānošanā, popularizēšanā, organizēšanā vai vadīšanā. Tas ir saistošs arī ikvienam, kas sniedz atbalstu vai konsultācijas, un, ja tādu nav, pašam nodokļu maksātājam. Tomēr dalībvalsts advokātiem var piešķirt atbrīvojumu no šī pienākuma, ja tas būtu pretrunā ar attiecīgās valsts tiesībām aizsargātajam profesionālajam noslēpumam. Līdzīgā gadījumā advokātiem–starpniekiem tomēr nekavējoties ir jāpaziņo ikvienam citam starpniekam vai, ja tāda nav, attiecīgajam nodokļu maksātājam viņu ziņošanas pienākumi attiecībā pret kompetentajām iestādēm.

Flandrijas dekrētā, ar kuru transponē šo direktīvu, tādējādi ir paredzēts – ja šādā pārrobežu nodokļu plānošanā iesaistītam advokātam ir saistošs profesionālais noslēpums, viņam ir pienākums informēt citus starpniekus par to, ka viņš pats nevar veikt šo ziņošanu.

Divas advokātu profesionālās apvienības vērsās Beļģijas Konstitucionālajā tiesā. To ieskatā ir neiespējami izpildīt pienākumu informēt citus starpniekus, nepārkāpjot advokātiem saistošo profesionālo noslēpumu. Beļģijas Konstitucionālā tiesa šajā ziņā vērsās ar jautājumu Tiesā.

Šodienas spriedumā Tiesa vispirms atgādina, ka ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. pantu ir aizsargāta jebkādas sarakstes starp indivīdiem konfidencialitāte un ir piešķirta pastiprināta aizsardzība saziņai starp advokātiem un to klientiem. Šī īpašā advokātu profesionālā noslēpuma aizsardzība ir attaisnojama ar to, ka advokātiem demokrātiskā sabiedrībā ir uzticēts būtisks uzdevums, proti, personu aizstāvība. Šis uzdevums prasa, lai ikvienam būtu iespēja brīvi vērsties pie advokāta, un tā ir atzīta visās dalībvalstīs. Profesionālais noslēpums attiecas arī uz juridiskajām konsultācijām, un tā tas ir gan attiecībā uz to saturu, gan uz pašu faktu, ka tās ir notikušas. Izņemot ārkārtas situācijas, klientiem ir jābūt tiesiskajai pašlīdžībai, ka viņu advokāts bez viņu piekrišanas nevienam neizpauž, ka viņi konsultējas ar šo advokātu.

¹ Padomes Direktīva 2011/16/ES (2011. gada 15. februāris) par administratīvu sadarbību nodokļu jomā un ar ko atceļ Direktīvu 77/799/EEK (OV 2011, L 64, 1. lpp.), kas grozīta ar Padomes 2018. gada 25. maija Direktīvu (ES) 2018/822 (OV 2018, L 139, 1. lpp.).

Direktīvā² paredzētais advokāta–starpnieka, uz kuru attiecas profesionālais noslēpums, pienākums nekavējoties paziņot citiem starpniekiem par tiem saistošajiem ziņošanas pienākumiem izraisa to, ka šie citi starpnieki uzzina advokāta–starpnieka identitāti. Tie arī uzzina viņa vērtējumu, saskaņā ar kuru par konkrēto nodokļu shēmu ir jāziņo, kā arī to, ka ar viņu šajā ziņā ir notikusi konsultēšanās. Šis **paziņošanas pienākums izraisa iejaukšanos Pamattiesību hartas 7. pantā garantētajās tiesībās uz advokātu un to klientu saziņas neaizskaramību**. Ņemot vērā, ka citiem starpniekiem ir jāinformē kompetentās nodokļu iestādes par advokāta identitāti un to, ka ar viņu ir notikusi konsultēšanās, šis pienākums netieši izraisa arī citu iejaukšanos šajās tiesībās uz profesionālo noslēpumu.

Turpinājumā Tiesa izvērtē, vai šāda iejaukšanās var tikt pamatota, it īpaši, vai tā atbilst Eiropas Savienības atzītajiem vispārējās nozīmes mērķiem un vai tā ir nepieciešama šo mērķu sasniegšanai.

Tā atgādina, ka 2018. gadā direktīvā izdarītie grozījumi attiecas uz starptautisko sadarbību nodokļu jomā un to mērķis ir novērst izvairīšanās no nodokļu maksāšanas un krāpšanas nodokļu jomā risku, kas ir Savienības atzīts vispārējās nozīmes mērķis.

Tiesa tomēr uzskata, ka advokātam, uz kuru attiecas profesionālais noslēpums, saistošais paziņošanas pienākums nav nepieciešams šī mērķa sasniegšanai. Proti, ikvienam starpniekam šī informācija ir jāpaziņo kompetentajām nodokļu iestādēm. Neviens starpnieks nevar aizbildināties, ka viņš nav zinājis par direktīvā skaidri paredzētajiem ziņošanas pienākumiem, kas tam ir saistoši tieši un individuāli.

Proti, direktīvā advokāts–starpnieks ir padarīts par personu, no kuras citi starpnieki nevar *a priori* gaidīt nekādu iniciatīvu, kas viņus atbrīvotu no viņu pašu ziņošanas pienākumiem.

Tas, ka informētās trešās personas–starpnieki nodokļu administrācijai ir izpaudušas advokāta–starpnieka identitāti un to, ka ar viņu ir notikusi konsultēšanās, arī nešķiet vajadzīgs direktīvas mērķu sasniegšanai. **Citiem starpniekiem, uz kuriem neattiecas profesionālais noslēpums, saistošais ziņošanas pienākums un, ja šādu starpnieku nav, attiecīgajam nodokļu maksātājam saistošais ziņošanas pienākums principā garantē, ka nodokļu administrācija tiek informēta. Nodokļu administrācija pēc šādas informācijas saņemšanas attiecīgo nodokļu maksātāju var tieši lūgt sniegt papildu informāciju, un viņš tad varēs vērsties pie sava advokāta pēc palīdzības. Nodokļu administrācija arī varēs kontrolēt šī nodokļu maksātāja nodokļu situāciju.**

Tiesa tādējādi nospriež, ka ar direktīvā paredzēto paziņošanas pienākumu tiek pārkāptas tiesības uz advokāta un viņa klienta saziņas neaizskaramību.

PIEZĪME. Ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu dalībvalstu tiesas lietas iztiesāšanas gaitā var uzdot Tiesai jautājumus par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Pašu pamatlietu Tiesa neiztiesā, taču valsts tiesai tā ir jāatrisina atbilstīgi Tiesas nolēmumam. Šis nolēmums ir vienlīdz saistošs arī citām dalībvalstu tiesām, ja tām jāatrisina līdzīga problēma.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Pilns sprieduma [teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Marta Ošleja (+352) 4303 6005.

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami [Europe by Satellite](#) (+32) 2 2964106.

Palieciet ar mums!

² Direktīvas 2011/16 8.ab panta 5. punkts.